

Mislai Attila

Nagyapám fényképe

Nagyapámról egyetlen fénykép maradt örökül, egyenetlen, sárguló, puha papírlap, évekig állt a nyárikonyha komódján, egy kihúzott fióknak támasztva, aszalódva a nap mint nap felszálló ételgőzben, ami beitta magát a falakba, s valahogy nagyanyám ruháiba és testébe is. Egész napját e parányi helyiségben töltötte, az arc jól láthatóan halványuló vonalai közelében, hogy időről időre megszimogassa tekintetével, ahogyan azt férje életében is tette, esténként, lámpaoltás előtt kicsit mindig hosszasabban.

Olyan volt ez a néma álldogálás, mintha a két szem, s a száj sarkában ülő félszeg mosoly megbabonázta volna, mint egy különös imádság, amivel megváltani remélte jegyét a kifürkészhetetlen dolgok világába, ahol hite szerint az arc birtokosa várt rá, elalvás előtt ezért befelé zsörtölődve sürgette az időt, az indulás idejét, s mert nemcsak istenfélő, hanem bölcs is volt, mindig csak magában és szégyenkezve, jól tudva, hogy a földön mindennek rendelt ideje van, ahogy a nagytudományú prédikátor írja.

Ott, abban az állandóan izzadófalú nyárikonyhában éltem le életem első hat esztendejét. Emlékeimet félelmek irdalják, mint kés a szalonnát, egyetlen percre sem hagyhatott magamra, mert sírtam, vergődve sírtam a sarokba tolt heverőn, hideglelősen fúrva fejemet a párnába, a rám törő képek rémületének kiszolgáltatva reszkettem, mint Krisztus az Olajfák hegyén, a park homokjára dobott halként fuldokoltam, s akkor csitultam el, mikor végre hallottam a fáskamra ajtajának panaszos, méltatlankodó csattanását, s a szenesvödör súlya alatt nehezen csoszsanó léptek zaját. Később beértem a tudattal, hogy a házban van, hogy szavaimmal

elérhetem, ekkép növekedett biztonságom tere a hallótávolságig, feleségem nevetve meséli, álomban úgy furakszom hozzá, mint kölyökkutya az emlőhöz, majd elgondolkodva teszi hozzá, de mégis valahogy kétségbeesetten.

Négy éves voltam, mikor nagyapám meghalt, a családban bánatot, bennem bosszúságot keltve. A Balatonnál nyaraltunk akkor, s a ritka együttlét idejét kurtította meg a távirat, értetlenül álltam a szobában, néztem a ruhát hajtogató kezek játékát, egy szó sem esett, s arra gondoltam, miért ne tölthetnék ki a tervezett időt, egy hét még hátra van, ismeretlen és titkos örömök hevernek lustán előttem, nagyapa biztos azért rendezte ezt az egészet, mert féltékeny a nap szikrázó sugaraitól bódult halak bolond fickándozására a moszatszakállas partmenti kövek között, némelyik beleragadt a selymes szövevénybe, fűrge ujjakkal kihalászhattam, hogy gyönyörködve a nap felé tartsam ezüstösen vibráló testüket, vagy a homok simogató melegére, az óriás nyárfák leveleit remegtető könnyű szélre, ami olyan barátságosan locsogtatta a szinte mozdulatlanul lebegő csónakok oldalán a vizet. Hát csak várjon szépen a sorára azzal a temetéssel, ahogyan én is kibőjtöltem ezt a nyarat, még akkor sem hittem, hogy vége, mikor egész testemben éreztem a vonat lusta ringását, készültem a pillanatra, fürkészve lestem apám arcát, mikor mosolyodik el, s mondja, hogy csak tréfa volt az egész, mehetünk vissza. A végérvényesség csak otthon szakadt rám teljes súlyával, vagy teljes súlyával még ott sem, akkor sem.